

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-78-54>

УДК 339.96:[338.246.8:352.07](477)

ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА МІЖНАРОДНОЇ ГРАНТОВОЇ ДОПОМОГИ УКРАЇНИ: ВІД ФРАГМЕНТАЦІЇ ДО КООРДИНАЦІЇ

ORGANIZATIONAL STRUCTURE OF INTERNATIONAL GRANT AID TO UKRAINE: FROM FRAGMENTATION TO COORDINATION

Лаба Олег Михайлович

аспірант,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-1439-3434>**Laba Oleg**

Taras Shevchenko National University of Kyiv

У дослідженні розглянуто організаційну структуру міжнародної допомоги в економічному розвитку та відновленні України після повномасштабного вторгнення Росії в 2022 році. Підкреслено безпрецедентний обсяг і складність потоків допомоги, в яких беруть участь двосторонні донори, багатосторонні установи, приватні фонди та неурядові організації. Дослідження підкреслює як переваги: швидку мобілізацію ресурсів, різноманітні інструменти підтримки та інтеграцію приватної благодійності, так і виклики, зокрема фрагментацію, дублювання програм та брак координації. Виділяється роль України як активного учасника, а не пасивного отримувача та впровадженню інноваційних механізмів. Приклад України осмислюється у контексті глобальних наукових дискусій щодо ефективності, прозорості та трансформаційного потенціалу міжнародної допомоги як системного чинника забезпечення сталого розвитку.

Ключові слова: зовнішня підтримка розвитку, грантове фінансування, відновлення економіки, ефективність і результативність, координація допомоги, прозорість управління.

The study examines the organizational structure of international assistance in Ukraine's economic recovery after Russia's full-scale invasion in 2022. It highlights the unprecedented scale of aid flows, which by mid-2025 amounted to €139 billion in bilateral support, including nearly €39 billion in grants, and over €106 billion in budget financing. Alongside bilateral donors such as the United States and EU member states, multilateral organizations (the IMF, World Bank, and EBRD) have played an important role, complemented by private initiatives such as the Howard G. Buffett Foundation, which allocated over \$800 million to programs in Ukraine. The study highlights controversies of this system. On the one hand, Ukraine benefited from rapid mobilization of resources, innovative instruments, and active involvement of private philanthropy. On the other hand, fragmentation, duplication, and limited coordination created significant challenges. The EU's Ukraine Facility, with up to €50 billion of blended financing (including €17 billion in grants), illustrates both the strategic importance and the complexity of aligning donor priorities with Ukraine's recovery needs. Special attention is given to Ukraine's transformation from a passive recipient to an active architect of aid flows, and instruments for transparency and accountability across projects. The article situates Ukraine's experience in broader academic debates on the effectiveness, sustainability, and governance of aid, emphasizing that the organizational design of assistance determines its developmental impact, alongside with the volume. The study suggest that Ukraine's case represents a stress test and for international development finance, and large-scale aid can catalyze resilience and innovation. Robust coordination mechanisms are required to ensure that emergency support translates into long-term economic modernization and development.

Keywords: international development support, grant financing, economic recovery, aid effectiveness, coordination, transparency.

Постановка проблеми. У сучасних умовах турбулентності світового розвитку міжнародна економічна допомога, зокрема гран-

това підтримка, набула визначальної ролі для забезпечення стійкості та відновлення національних економік. На початку третього

десятиліття XXI століття перед міжнародною спільнотою постало поєднання кількох масштабних криз включаючи війну в Україні, яка докорінно змінила архітектуру економічного розвитку у світі. У цих умовах міжнародна допомога постає не лише як інструмент фінансової підтримки, але і як складний механізм глобальної взаємодії, що об'єднує державних, міжурядових та недержавних акторів, та з одного боку забезпечує масштабну мобілізацію ресурсів, а з іншого – створює ризики фрагментації, дублювання програм, фінансованих зовнішніми донорами. Для України, яка з 2022 року стала одним з найбільших реципієнтів міжнародної допомоги у світі, особливо актуальним є питання організаційної спроможності спрямовувати та інтегрувати багаторівневі потоки міжнародної підтримки. Від ефективності організаційної структури міжнародної допомоги залежить не лише стабілізація макроекономічної ситуації, але й перспективи відновлення та модернізації економіки.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Міжнародна економічна допомога розвитку країн є предметом досліджень як в Україні, так і закордоном. Наприклад, у працях І. Бураковського та співавт. [1] проаналізовано роль міжнародних організацій у наданні допомоги Україні як країні з перехідною економікою, а також підкреслюється необхідність координації та ефективності використання ресурсів. Економіка розвитку та міжнародної допомоги значним чином була сформована на ідеях В. Ростоу [2]. Огляд діяльності міжнародних організацій, таких як Міжнародний валютний фонд (МВФ) та Світовий банк, у забезпеченні підтримки країн, що розвиваються, представлено в працях Дж. Стігліца [3] та П. Коллієра [4], які досліджують ефективність міжнародної допомоги в контексті глобальних економічних викликів. Загальна проблематика міжнародної допомоги, значною частиною якої є гранти, її політичні та економічні аспекти, а також вплив на економічні перетворення в країнах з низьким рівнем доходу досліджуються в працях А. Алесіна та Д. Долар [5], Д. Аджемоглу та Д. Робінсона [6], А. В. Банерджі та Е. Дюфло [7], та Д. Мойо [8]. Також В. Істерлі в своїх працях [9; 10] підкреслював важливість аналізу результатів міжнародної допомоги та її адаптації до конкретних соціально-економічних умов країн-реципієнтів.

Визначення невирішених аспектів загальної проблеми. Міжнародна допомога – це основний інструмент відповіді світової спільноти на кризи та потреби у відновленні

економік, проте окремі невирішені аспекти її організаційної структури залишаються недостатньо вивченими. Так, фрагментація допомоги між двосторонніми, багатосторонніми та приватними донорами призводить до відсутності координації, узгодження стандартів та додаткових організаційних витрат. Окрім того, брак адаптації механізмів надання грантів до конкретних інституційних та соціально-економічних умов країн-реципієнтів зменшує ймовірність довгострокового позитивного впливу зовнішньої підтримки на розвиток. Асиметрія сил між донорами та отримувачами допомоги породжує виклики відповідальності, підзвітності та стійкості програм, що фінансуються ззовні. Вирішення таких питань є надзвичайно важливим для перетворення міжнародної допомоги, включаючи гранти, з набору інструментів реагування на надзвичайні ситуації, на стимули до сталого економічного розвитку.

Постановка завдання. Мета статті полягає у комплексному аналізі організаційної структури міжнародної допомоги Україні, зокрема визначення місця та ролі двосторонніх, багатосторонніх, приватних та неурядових донорів, оцінка ефективності механізмів координації та прозорості, виявлення інновацій і ключових викликів, а також формулювання узагальнень та рекомендацій щодо підвищення результативності та стійкості системи допомоги в умовах відновлення економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Міжнародна реакція у відповідь на події в Україні після повномасштабного вторгнення Росії в 2022 році є одним з прикладів оперативної мобілізації іноземної допомоги в сучасній історії. Потрібно відзначити декілька характерних рис, які відрізняють формат підтримки України від попередніх конфліктів, як, наприклад боснійського. Зокрема, західна допомога була мобілізована вкрай швидко, на відміну від затримок з наданням міжнародної допомоги у 1990-х роках. На сучасному етапі, організації структури ООН відігравали відносно незначну роль, на відміну від двосторонніх державних акторів: США, країн ЄС, Канади, Великобританії та Японії. Україна стала повноправним, а не пасивним отримувачем допомоги, активно формуючи її потоки і впливаючи на стратегію взаємодії. Різноманітність інструментів допомоги: від військової та технологічної до фінансової та гуманітарної підтримки, ще більше підкреслила складність реагування. Окрім того, незважаючи на активні бойові дії в країні, ще з 2022 року активно розглядалась і обговорювалась

проблематика відновлення економіки та післявоєнної відбудови [11].

Станом на середину 2025 року, загальний обсяг двосторонньої міжнародної фінансової допомоги Україні становив 139 млрд. євро, з яких гранти склали майже 39 млрд. Обсяги бюджетної підтримки перевищили 106 млрд. євро [12]. Залучення ресурсів у таких розмірах вимагає чіткої роботи організаційних структур фінансової допомоги, механізмів надання та систем управління. Для країни, що веде боротьбу за своє існування, ефективна організація міжнародної підтримки є не просто питанням впорядкованості, а одним із ключових факторів виживання та відновлення.

Міжнародна допомога у світі функціонує через складну архітектуру, при цьому кожен елемент виконує окремі функції, які в сукупності забезпечують комплексне реагування на кризи. На прикладі України розглядається взаємодія окремих складових структури та оцінюється ефективність її роботи. Окремо виділено сучасні механізми управління пото-

ками, що спрямовуються на підтримку життєдіяльності країни та відновлення, безпрецедентного за викликами і масштабами.

Сучасна міжнародна допомога функціонує через багаторівневу систему, яка еволюціонувала для вирішення викликів і проблем розвитку в різних масштабах і часових рамках, і де кожен елемент має унікальні особливості та порівняльні переваги.

Нижче викладено загальну структуру потоків міжнародної допомоги, що реалізується в Україні.

Двостороння допомога, що реалізується є проявом зовнішньополітичних цілей країн-донорів через допомогу, спрямовану на підтримку та розвиток економіки. Національні агентства з розвитку та міністерства, такі як USAID – Агентство США з міжнародного розвитку (до липня 2025 р.), GIZ – Німецьке товариство з міжнародного співробітництва або FCDO – Міністерство закордонних справ, у справах Співдружності та розвитку Великої Британії, завдяки двосторонній допомозі реалізують програми, що виходять за межі

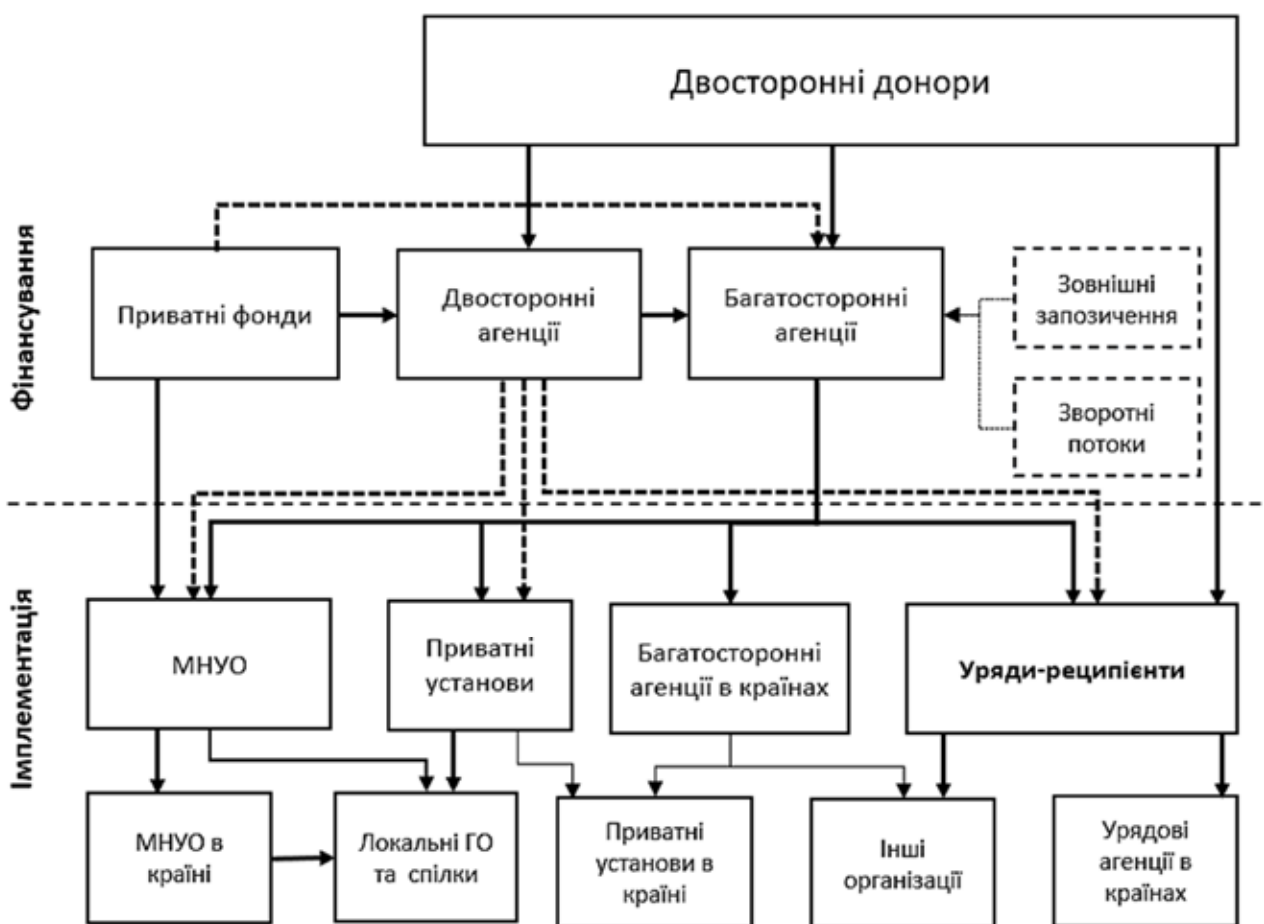

Рис. 1. Організаційна структура потоків міжнародної допомоги

Джерело: розроблено автором на основі [13]

впливу виключно на економічний розвиток у країнах-отримувачах допомоги.

Головна перевага двосторонніх організацій – відносна гнучкість та узгодження діяльності зі стратегічними інтересами країн-донорів та їх досвідом у сфері міжнародного розвитку та економічного співробітництва. Такі структури швидко реагують на нові потреби, у разі необхідності мобілізують та спрямовують ресурси у вигляді грантів на фінансову або високоспеціалізовану технічну допомогу та адаптують заходи до конкретних секторів або регіонів на основі національних пріоритетів [14]. Зворотнім боком гнучкості є фрагментація, конкуренція як на рівні донорів, так і країн-реципієнтів, а також та ризиків підпорядкування допомоги вузьким політичним інтересам, а не потребам країн, куди спрямовується допомога [15].

Багатосторонні організації, як, наприклад, МВФ, структури Світового Банку та ЄБРР, є ключовими елементами сучасної системи міжнародної допомоги і фінансуються як за рахунок внесків держав-членів, так і залучення капіталу на ринках. Такі актори надають масштабне довгострокове фінансування і сприяють створенню нормативного середовища для впровадження економічних політик та управління.

Завдяки колективним механізмам прийняття рішень, багатосторонні організації мобілізують значні фінансові та людські ресурси для надання допомоги, при цьому зберігаючи відносну політичну нейтральність. Проте таким структурами притаманні інституційні та організаційні обмеження: складні та тривалі процеси і структури прийняття рішень, широкий перелік умов та стандартизовані підходи до реалізації програм, які часто не повністю враховують, а то й ігнорують місцеву специфіку [16]. Разом з тим, вимагаючи від впровадження конкретних структурних реформ у сфері управління, податкової політики та антикорупційних заходів, багатосторонні організації здійснюють значний вплив на економічні перетворення у країнах-реципієнтах [17].

Приватні установи. Окремо виділяється екосистема приватних фондів, міжнародних неурядових організацій (МНУО), ініціатив корпоративної соціальної відповідальності та місцевих організацій громадянського суспільства. Характерними рисами цього сектору є значно більша гнучкість, у порівнянні із державними та міждержавними структурами, толерантність до ризиків та здатність до інно-

вацій та залучення широких кіл населення у країнах-реципієнтах.

На рівні впровадження грантових ініціатив, недержавні організації (консалтингові компанії, громадські спілки тощо) взаємодіють безпосередньо з виконавцями та учасниками (бенефіціарами), в залежності від структури виконання програм та можуть реалізовувати заходи, недоступні для офіційних урядових та багатосторонніх каналів, особливо в районах, що постраждали від конфліктів, або за політично чутливих умов. Їх відносна перевага полягає в здатності впроваджувати накопичений досвід та інноваційні розробки, швидко реагувати на зміну обставин та підтримувати діяльність у середовищах з високими рівнями ризиків. Проте тут варто відзначити обмеження у масштабах, стійкості та координації, у порівнянні з комплексними загальнонаціональними та міжнародними програмами відновлення.

Війна в Україні одночасно активізувала всі наявні джерела міжнародної допомоги, створивши унікальний приклад з координації реагування на кризу. Масштаб, терміновість і складність потреб України вимагають від кожного елементу системи працювати на межі своїх операційних можливостей, водночас виявляючи як системні сильні сторони, так обмеження.

Підтримка стійкості України після повномасштабного вторгнення Росії у 2022 році стала одним із пріоритетних завдань. Світовий банк започаткував проект «Державні видатки на підтримку адміністративного потенціалу» (PEACE), із загальним обсягом фінансування у понад 36 млрд дол. США. Ініціатива дала можливість виплачувати заробітну плату державним службовцям, вчителям, медичним працівникам та іншим працівникам критичних галузей, забезпечивши діяльність держави в умовах екзистенційної кризи [18]. У березні 2023 року МВФ затвердив розширену програму фінансової допомоги на суму еквівалентну 15,6 млрд доларів США у рамках макроекономічної стабілізації та доступу України до зовнішніх ринків [19].

ЄБРР доповнив ці ініціативи, зосередившись на своєму основному мандаті – підтримці приватного сектору, надавши українським підприємствам мільярди доларів у вигляді ліквідності, торговельного фінансування та прямих інвестицій. Така інтервенція стала особливо важливою для підтримки діяльності в життєво-важливих секторах української економіки: сільського господарства та

промислового виробництва, продемонструвавши, як багатосторонні інституції можуть адаптувати свої традиційні мандати до кризових умов [20].

Додатково варто виділити міжнародну допомогу в рамках Ukraine Facility. Загальний заявлений обсяг у 50 млрд. євро, з яких 17 млрд. становлять гранти [21], є значним, навіть з огляду на оцінку масштабів руйнувань в Україні у 524 млрд. дол. США станом на кінець 2024 року [22]. Проте грантовий компонент цього інструменту є суттєво меншим за підтримку з боку США упродовж 2022–2024 років, де тільки гранти склали понад 28 млрд. Євро із загального обсягу у понад 114 млрд. Євро, включаючи військову допомогу [12].

Двосторонні донори зосередили свої зусилля на цільових, стратегічно важливих секторах, де їх національний досвід та інтереси співвідносились із потребами України. Наприклад, тільки Сполучені Штати Америки, поміж підтримки у десятки мільярдів доларів США, через USAID мобілізували сотні мільйонів доларів США на надзвичайну допомогу енергетичному сектору після атак Росії на енергетичну інфраструктуру України. Кошти були спрямовані на відновлення генерації та енергомереж: програми, які мали стратегічно важливий характер для підтримки функціонування економіки України [23].

Протягом 2022–2024 років підтримка ЄС була зосереджена на євроінтеграційних проєктах України, технічній допомозі та одночасному забезпеченні нагальних потреб у відновленні. Німеччина запустила ряд ініціатив, спрямованих на підвищення стійкості бізнесу та працевлаштування населення, системи охорони здоров'я, децентралізації енергосистем та місцевого самоврядування [24; 25]. Країни Північної Європи (Данія, Фінляндія, Ісландія, Норвегія та Швеція) стали ключовими двосторонніми партнерами України, об'єднавши фінансовий, технічний та цифровий досвід та спрямувавши сотні мільйонів євро через NEFCO (Nordic Environment Finance Corporation) на проєкти «зеленого» відновлення, цифрову інфраструктуру та навчання [26].

Такий підхід демонструє порівняльну перевагу двосторонньої допомоги у наданні підтримки, що відповідає можливостям країн-донорів, водночас враховуючи пріоритети країн-реципієнтів. Поряд з цим, виникають проблеми координації, коли декілька двосторонніх донорів здійснюють проєкти у секто-

рах, що перетинаються, з різними процедурами та стандартами.

Повномасштабне вторгнення в Україну у 2022 році призвело до суттєвого збільшення залученості приватних донорів у наданні міжнародної грантової допомоги, як за обсягами, так і за стратегічними напрямками. Так, підтримка з боку Говарда Г. Баффета на суму близько 800 млн дол. США є прикладом діяльності приватних установ у розмірах, що перевищують підтримку від багатьох суверенних донорів. Фокусом програм фонду стали розвиток малого і середнього сільськогосподарства та гуманітарне розмінування, для відновлення роботи на уражених територіях [27].

Участь корпорацій також вийшла за межі традиційної корпоративної соціальної відповідальності. Міжнародний бізнес в Україні взяв на себе активну й цілеспрямовану позицію у російсько-українській війні, і продовжує здійснювати стратегічні інвестиції, підтримуючи життєво-важливу інфраструктуру та впроваджуючи ініціативи з підвищення стійкості ланцюгів постачання. [28].

Масштаби і комплексність міжнародної допомоги Україні виявили слабкі місця існуючих механізмів координації, притаманних проєктам що реалізуються в інших країнах, одночасно стимулюючи значні інновації в управлінні допомогою та підзвітності.

З огляду на декілька десятків двосторонніх донорів, багатосторонні установи та сотні приватних суб'єктів та неурядових організацій, що діють одночасно, координація є, мабуть, найважливішим викликом для ефективності допомоги [29]. Кожен суб'єкт діє за власними процедурами, вимогами щодо звітності, правилами закупівель та системами підзвітності, що створює потенціал для дублювання, прогалин та неефективності.

Створення Української Платформи Донорів є однією з спроб вирішити проблему фрагментації шляхом покращення обміну інформацією та механізмів спільного планування [30]. Однак ефективність платформи залишається обмеженою через небажання учасників поступитися своєю оперативною автономією та окремими повноваженнями.

Розгалуженість каналів та механізмів надання допомоги створює для України як можливості, так і виклики. З одного боку, така система дозволяє мобілізувати значні ресурси для різних потреб і галузей: від нагальної гуманітарної допомоги, до коштів на відновлення інфраструктури та економіки в цілому, із залу-

ченням широкого кола експертизи та фінансових інструментів. З іншого боку, комплексність системи призводить до додаткових транзакційних та координаційних витрат, вимагаючи дієвих організаційних структур для реалізації програм, а також забезпечення прозорості та моніторингу. Україна, за підтримки міжнародних партнерів, продовжує вдосконалювати спроможність до освоєння донорських коштів та механізми управління, для забезпечення ефективності допомоги, зменшення ризиків фрагментації, а також досягнення стратегічних результатів попри триваючий конфлікт та мінливі геополітичні обставини.

Нижче наведено узагальнену організаційну структуру відновлення економіки в Україні, спрямовану на покращення ефективності використання міжнародної допомоги, у тому числі грантів як від двосторонніх, так і багатосторонніх донорів.

Таким чином, організаційна структура відновлення України є інтегрованою та побудованою на національному та місцевому рівнях з метою максимально чіткої координації та впровадження програм. Кабінет Міністрів України визначає пріоритети та ресурси за підтримки дорадчих органів: Офісу реформ та Стратегічної інвестиційної ради. Функція координації покладена на Мінрозвитку, а

Агентство відновлення реалізує великі проекти через регіональні відділення. Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства сприяє залученню приватного сектору у ключових секторах, а Міністерство фінансів разом забезпечує фінансову стабільність та управління коштами. Окремий технічний нагляд здійснюють галузеві міністерства. Регіональні державні адміністрації та територіальні громади виступають ключовими виконавцями, формуючи плани відновлення та взаємодіючи з донорами на місцевому рівні [22].

З метою підвищення підзвітності та покращення координації відбудови України запроваджено Цифрову екосистему відновлення для підзвітного управління (Digital Restoration Ecosystem for Accountable Management – DREAM). Спільна розробка Мінрозвитку, організацій громадянського суспільства та закордонних партнерів, DREAM є державною цифровою платформою, призначеною для забезпечення прозорості в управлінні ініціативами з відновлення.

Система забезпечує єдине цифрове середовище, за допомогою якого можна систематично контролювати всі етапи проектів відновлення: від ініціації та планування до реалізації та завершення. DREAM інте-

Рис. 2. Організаційна структура відновлення економіки на державному рівні в Україні

Джерело: складено на основі [22]

грує відомості про хід реалізації проектів та державні інвестиції в єдину платформу, тим самим зміцнюючи довіру донорів, забезпечуючи громадський контроль, підтримуючи прийняття рішень на основі фактичних даних та зменшуючи можливості для зловживань [31].

DREAM може бути прикладом успішного використання технологій для підвищення ефективності допомоги для донорів та інших країн-реципієнтів. Успіх платформи може вплинути на світові стандарти прозорості міжнародної допомоги та роль країн-реципієнтів в управлінні співпрацею в галузі розвитку.

Випадок України дає кілька важливих уроків для розуміння еволюції та ефективності архітектури міжнародної допомоги в умовах кризи. Швидка мобілізація та координація різних міжнародних акторів демонструє надзвичайну здатність системи міжнародної допомоги до адаптації. Попри проблеми з координацією, сучасна організаційна структура міжнародної допомоги довела свою здатність швидко розширювати діяльність, зберігаючи базові функції в екстремальних умовах.

Кризові умови прискорили інновації в наданні допомоги, механізмах підзвітності та державно-приватному партнерстві, на розвиток яких за звичайних обставин могли б піти роки або навіть десятиліття. На додаток до двосторонньої допомоги, інтеграція приватних ініціатив, на прикладі фонду Г. Баффета з традиційними багатосторонніми та двосторонніми каналами демонструє нову модель взаємодії, де приватні ресурси не лише доповнюють офіційну допомогу, але й посилюють її гнучкість, та здатність швидко реагувати на потреби відбудови країни.

Висновки. Міжнародна допомога в відповідь на кризу в Україні є одночасно стрес-

тестом і лабораторією для глобального фінансування розвитку. Система міжнародної допомоги, в якій двосторонні донори надають капітал, багатосторонні організації є провідниками макроекономічної стабільності, а приватні фонди і установи сприяють інноваціям, продемонструвала надзвичайну стійкість і здатність до адаптації в екстремальних умовах.

Досвід України продемонстрував, що ефективність міжнародної допомоги визначається не тільки її обсягами, а й організаційною структурою, механізмами координації та рівнем прозорості. Інновації, вперше запроваджені в Україні, можуть стати майбутнім підзвітності допомоги та ролі країн-реципієнтів у співпраці з метою розвитку.

Однак залишаються значні виклики. Координація між різними суб'єктами вимагає постійних інновацій та інституційної адаптації. Додатково можна відзначити перевантаження адміністративного апарату держави, ризики політизації ресурсів, дисбаланс між короткостроковими стабілізаційними заходами та довгостроковими реформами, чутливість до змін політичних циклів і систем у країнах-донорах. Найважливіше, щоб успіх у реагуванні на кризу в найкоротші терміни перетворився на стійкий довгостроковий вплив на розвиток, тому необхідно приділяти пильну увагу розбудові місцевого потенціалу та відповідальності.

Уроки, винесені з досвіду України, безсумнівно вплинуть на теорію та практику міжнародного фінансування розвитку на найближчі роки і десятиліття, потенційно змінивши підходи світової спільноти до реагування на майбутні кризи та координації складних багатосторонніх заходів з розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бураковський І., Мовчан В. Вплив торговельної політики на людський розвиток (UNECE/UNDP Blue Ribbon, 2011).
2. W.W. Rostow, *The Stages of Economic Growth: A Non-Communist Manifesto* (Cambridge University Press, 1960).
3. Stiglitz, J. E. (2002). *Globalization and its discontents*. W. W. Norton & Company.
4. Collier, P. (2007). *The bottom billion: Why the poorest countries are failing and what can be done about it*. Oxford University Press.
5. Alesina, A., & Dollar, D. (2000). Who gives aid to whom and why? *Journal of Economic Growth*. 5 (1) 33–63.
6. Acemoglu, Daron, and James A. Robinson. 2012. *Why Nations Fail: The Origins of Power, Prosperity, and Poverty*. New York: Crown Publishers.
7. Banerjee, Abhijit V.; Duflo, Esther (2011). *Poor Economics: A Radical Rethinking of the Way to Fight Global Poverty*. New York: PublicAffairs. ISBN 978-1-61039-040-8.
8. Moyo, D. (2009). *Dead aid: Why aid is not working and how there is a better way for Africa*. Macmillan.

9. William Easterly, with commentaries by Abigail R. Hall-Blanco, Christian Bjørnskov, and Sylvie Aboa-Bradwell. *The Economics of International Development: Foreign Aid versus Freedom for the World's Poor*. Institute of Economic Affairs, London, 2016. ISBN 978-0-255-36732-5.
10. Easterly, W. (2006). *The white man's burden: Why the West's efforts to aid the rest have done so much ill and so little good*. Penguin Press.
11. Pellicciari, Igor. *World War Aid: Interventionist Aid and War in Ukraine*. London: Routledge, 2023.
12. Institute for the World Economy (IfW) Kiel, *Ukraine Support Tracker: Data on Military, Financial, and Humanitarian Aid to Ukraine*, updated regularly. URL: <https://www.ifw-kiel.de/publications/ukraine-support-tracker-data-20758/>
13. World Bank. (2022). *Understanding Trends in Proliferation and Fragmentation for Aid Effectiveness During Crises*. Development Finance Vice Presidency. July 2022. URL: <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/ef73fb3d-1d33e3bf0e2c23bdf49b4907-0060012022/original/aid-proliferation-7-19-2022.pdf>
14. Lancaster C. *Foreign aid: diplomacy, development, domestic politics*. Chicago; London: The University of Chicago Press, 2007. 312 p.
15. OECD. *Development Co-operation Report 2023: Debating the Aid System*. Paris: OECD Publishing, 2023. 356 p. URL: https://www.oecd.org/en/publications/development-co-operation-report-2023_f6edc3c2-en.html.
16. International Monetary Fund. Institute for Capacity Development "Review of the Fund's Capacity Development Strategy – Towards a More Flexible, Integrated, and Tailored Model", *Policy Papers* 2024, 014 (2024). URL: <https://www.imf.org/en/Publications/Policy-Papers/Issues/2024/04/09/Review-of-the-Funds-Capacity-Development-Strategy-Towards-a-More-Flexible-Integrated-and-546900>.
17. International Monetary Fund. Fiscal Affairs Dept., International Monetary Fund. Legal Dept., and International Monetary Fund. Strategy, Policy, & Review Department "Review of Implementation of The 2018 Framework for Enhanced Fund Engagement on Governance", *Policy Papers* 2023, 015 (2023). URL: <https://www.imf.org/en/Publications/Policy-Papers/Issues/2023/04/11/Review-of-Implementation-of-The-2018-Framework-for-Enhanced-Fund-Engagement-on-Governance-532166>.
18. World Bank. *Public Expenditures for Administrative Capacity Endurance (PEACE) in Ukraine* (Project ID P178946). URL: <https://projects.worldbank.org/en/projects-operations/project-detail/P178946>.
19. Міжнародний валютний фонд. IMF Executive Board Approves US \$ 15.6 Billion under a New Extended Fund Facility (EFF) Arrangement for Ukraine as part of a US \$ 115 Billion Overall Support Package. 31.03.2023. URL: <https://www.imf.org/en/News/Articles/2023/03/31/pr23101-ukraine-imf-executive-board-approves-usd-billion-new-eff-part-of-overall-support-package>
20. European Bank for Reconstruction and Development. *Annual Review 2024*. London: EBRD, 2025. 41 p. URL: <https://www.ebrd.com/home/news-and-events/publications/annual-review/annual-review-2024.html>
21. Європейська Комісія. *Ukraine Facility*. – Directorate-General for Enlargement and Eastern Neighbourhood. URL: https://enlargement.ec.europa.eu/funding-technical-assistance/ukraine-facility_en
22. World Bank, Government of Ukraine, European Union, United Nations. (2025). *Fourth Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA4): February 2022 – December 2024*. URL: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099022025114040022/pdf/P1801741ca39ec0d81b5371ff73a675a0a8.pdf>
23. USAID Energy Security Project. (2025, January 7). *Helping Ukraine to keep energy infrastructure functional and secure*. Energy Security Project. URL: <https://energysecurityua.org/helping-ukraine/>
24. Federal Government of Germany. *German aid for Ukraine: We will support Ukraine for as long as necessary; since February 2022, Germany has provided Ukraine with aids worth just under 44 billion euros*. 12.05.2025. URL: <https://www.bundesregierung.de/breg-en/news/germany-aid-for-ukraine-2192480>
25. Federal Ministry for Economic Cooperation and Development (BMZ). *Ukraine – Solidarity with the people in Ukraine. Strengthening Ukraine's resilience*. 23.07.2025. URL: <https://www.bmz.de/en/countries/ukraine>
26. Nordic Environment Finance Corporation. *New Nordic funding targets sustainable rebuilding in Ukraine*. 17.07.2025. URL: <https://www.nefco.int/news/nordic-countries-contribute-an-additional-eur-95-million-to-green-recovery-activities-in-ukraine-through-nefco/>
27. AP News. *Informal ties with U.S. philanthropists like Howard Buffett firm despite shaky U.S.–Ukraine relations*. 07.04.2025. URL: <https://apnews.com/article/russia-ukraine-war-buffett-landmines-3cc7fada0e702c90fceb9d12ec955c23>
28. Bamiatzi, V., Brieger, S.A., Karakulak, Ö. et al. *The Rise of Partisan CSR: Corporate Responses to the Russia–Ukraine War*. *J Bus Ethics* 198, 263–291 (2025). DOI: <https://doi.org/10.1007/s10551-024-05795-9>
29. Бетлій О., Коссе І. Координація міжнародних державних та приватних донорів у відбудові та регіональному розвитку України. Інститут Європейської Політики; Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. Лютий 2025. 48 с.

30. Ukraine Donor Platform. About. URL: <https://ukrainedonorplatform.com/about/>
31. VoxUkraine. DREAM покаже все: як іде відбудова України, скільки це коштує і хто платить. 15.08.2023. URL: <https://voxukraine.org/dream-pokazhe-vse-yak-ide-vidbudova-ukrayiny-skilky-tse-koshtuye-i-hto-platyty>

REFERENCES:

1. Burakovsky, I., & Movchan, V. (2011). Impact of trade policy on human development. UNECE/UNDP Blue Ribbon.
2. Rostow, W. W. (1960). The stages of economic growth: A non-communist manifesto. Cambridge University Press.
3. Stiglitz, J. E. (2002). Globalization and its discontents. W. W. Norton & Company.
4. Collier, P. (2007). The bottom billion: Why the poorest countries are failing and what can be done about it. Oxford University Press.
5. Alesina, A., & Dollar, D. (2000). Who gives aid to whom and why? *Journal of Economic Growth*, 5(1), 33–63.
6. Acemoglu, D., & Robinson, J. A. (2012). Why nations fail: The origins of power, prosperity, and poverty. Crown Business.
7. Banerjee, A. V., & Duflo, E. (2011). Poor economics: A radical rethinking of the way to fight global poverty. PublicAffairs.
8. Moyo, D. (2009). Dead aid: Why aid is not working and how there is a better way for Africa. Macmillan.
9. Easterly, W. (2016). The economics of international development: Foreign aid versus freedom for the world's poor. Institute of Economic Affairs.
10. Easterly, W. (2006). The white man's burden: Why the West's efforts to aid the rest have done so much ill and so little good. Penguin Press.
11. Pellicciari, I. (2023). World war aid: Interventionist aid and war in Ukraine. Routledge.
12. Kiel Institute for the World Economy. (n.d.). Ukraine support tracker: Data on military, financial, and humanitarian aid to Ukraine. Available at: <https://www.ifw-kiel.de/publications/ukraine-support-tracker-data-20758/>
13. World Bank. (2022, July). Understanding trends in proliferation and fragmentation for aid effectiveness during crises. Development Finance Vice Presidency. Available at: <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/ef73fb3d-1d33e3bf0e2c23bdf49b4907-0060012022/original/aid-proliferation-7-19-2022.pdf>
14. Lancaster, C. (2007). Foreign aid: Diplomacy, development, domestic politics. University of Chicago Press.
15. OECD. (2023). Development co-operation report 2023: Debating the aid system. OECD Publishing. Available at: https://www.oecd.org/en/publications/development-co-operation-report-2023_f6edc3c2-en.html
16. International Monetary Fund, Institute for Capacity Development. (2024). Review of the Fund's capacity development strategy – Towards a more flexible, integrated, and tailored model (IMF Policy Paper No. 2024/014). Available at: <https://www.imf.org/en/Publications/Policy-Papers/Issues/2024/04/09/Review-of-the-Funds-Capacity-Development-Strategy-Towards-a-More-Flexible-Integrated-and-546900>
17. International Monetary Fund. (2023). Review of implementation of the 2018 framework for enhanced Fund engagement on governance (IMF Policy Paper No. 2023/015). Available at: <https://www.imf.org/en/Publications/Policy-Papers/Issues/2023/04/11/Review-of-Implementation-of-The-2018-Framework-for-Enhanced-Fund-Engagement-on-Governance-532166>
18. World Bank. (n.d.). Public Expenditures for Administrative Capacity Endurance (PEACE) in Ukraine (Project ID P178946). Available at: <https://projects.worldbank.org/en/projects-operations/project-detail/P178946>
19. International Monetary Fund. (2023, March 31). IMF Executive Board approves US\$15.6 billion under a new Extended Fund Facility (EFF) arrangement for Ukraine as part of a US\$115 billion overall support package. Available at: <https://www.imf.org/en/News/Articles/2023/03/31/pr23101-ukraine-imf-executive-board-approves-usd-billion-new-eff-part-of-overall-support-package>
20. European Bank for Reconstruction and Development. (2025). Annual review 2024. Available at: <https://www.ebrd.com/home/news-and-events/publications/annual-review/annual-review-2024.html>
21. European Commission. (n.d.). Ukraine Facility. Available at: https://enlargement.ec.europa.eu/funding-technical-assistance/ukraine-facility_en
22. World Bank, Government of Ukraine, European Union, & United Nations. (2025). Fourth rapid damage and needs assessment (RDNA4): February 2022–December 2024. Available at: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099022025114040022/pdf/P1801741ca39ec0d81b5371ff73a675a0a8.pdf>
23. USAID Energy Security Project. (2025, January 7). Helping Ukraine to keep energy infrastructure functional and secure. Available at: <https://energysecurityua.org/helping-ukraine/>

24. Federal Government of Germany. (2025, May 12). German aid for Ukraine: We will support Ukraine for as long as necessary; since February 2022, Germany has provided Ukraine with aid worth just under 44 billion euros. Available at: <https://www.bundesregierung.de/breg-en/news/germany-aid-for-ukraine-2192480>
25. Federal Ministry for Economic Cooperation and Development. (2025, July 23). Ukraine – Solidarity with the people in Ukraine: Strengthening Ukraine's resilience. Available at: <https://www.bmz.de/en/countries/ukraine>
26. Nordic Environment Finance Corporation. (2025, July 17). New Nordic funding targets sustainable rebuilding in Ukraine. Available at: <https://www.nefco.int/news/nordic-countries-contribute-an-additional-eur-95-million-to-green-recovery-activities-in-ukraine-through-nefco/>
27. Associated Press. (2025, April 7). Informal ties with U.S. philanthropists like Howard Buffett firm despite shaky U.S. Ukraine relations. Available at: <https://apnews.com/article/russia-ukraine-war-buffett-landmines-3cc7fa-da0e702c90fceb9d12ec955c23>
28. Bamiatzi, V., Brieger, S. A., Karakulak, Ö., et al. (2025). The rise of partisan CSR: Corporate responses to the Russia–Ukraine war. *Journal of Business Ethics*, 198, 263–291. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10551-024-05795-9>
29. Betliy, O., & Kosse, I. (2025, February). Coordination of international public and private donors in Ukraine's reconstruction and regional development. Institute for European Policy; Institute for Economic Research and Policy Consulting.
30. Ukraine Donor Platform. (n.d.). About. Available at: <https://ukrainedonorplatform.com/about/>
31. VoxUkraine. (2023, August 15). DREAM will show everything: How Ukraine's reconstruction is progressing, how much it costs, and who pays. Available at: <https://voxukraine.org/dream-pokazhe-vse-yak-ide-vidbudova-ukrayiny-skilky-tse-koshtuye-i-hto-platyt>